

18 септември 2017 г.

Омбудсманът Мая Манолова настоя за единно законодателство срещу двойния стандарт при храните в ЕС

Изказване

Позицията ми на национален омбудсман е пределно ясна – наличието на двойни стандарти при храните е не само дискриминация, това е обида за българските граждани. Предлагането на храни под една и съща марка, под един и същи бранд, но с различни съставки и различно качество в различни точки на европейския пазар, е нарушение на равнопоставеността на европейските граждани, на техните права и подкопава самата идея за равенство в ЕС. Особено, когато тези разлики са съпътствани с по-високи цени. В момента сме изправени пред заплахата към Европа на две скорости да се добави заплахата от Европа на два стандарта. Затова аз отново Ви благодаря!

Целта на днешния форум е да чуем мнението на различните институции, дали всяка една от тях разпознава проблема с двойния стандарт на храните, да чуем какво всяка една от институциите може да направи в рамките на своите правомощия по тази болезнена за гражданите тема и трето, което е най-важно – да отговорим на очакването на българските граждани, да се обединим, да изработим единна позиция на всички български институции и така с общи усилия да защитим достойнството на българските граждани. Използвам случая, че откривам форума, за да съобщя с няколко думи каква е позицията и какво е направено до този момент от институцията на омбудсмана по темата.

По първия въпрос дали има, или не двоен стандарт при храните и при други продукти в Източна и Западна Европа. Въпреки колебанието в становището на различни институции смятам, че отговорът на този въпрос е много прост за всеки български гражданин. От собствения си опит, всеки от нас знае, че освен разлики в качеството и съставките на хранителните продукти, има и такива в козметиката и в различни други стоки, предназначени за бита, така че по-скоро очакването на гражданите е да дадем отговор на въпроса колко големи са тези разлики. Дали те се отразяват и влияят на здравето на българските потребители и не на последно място, как тези разлики се отразяват върху цените на продуктите или казано с други думи, дали плащаме повече за шоколад с по-малко мляко и с по-малко какао и дали плащаме повече за сокове от плодов концентрат и пул, вместо за такива от истински плод.

И тъй като имаше известни колебания в мненията на институциите и за да не бъдем голословни, изготвихме и ще представим на вашето внимание едно опростено потребителско проучване за това как стоки под една и съща марка, под един и същи бранд, се предлагат в три европейски столици - Берлин, Виена и София. И тъй като нямаме ресурс за изследване на съдържанието на тези продукти, сме се ограничили с едно изследване на съставките посочени на етикетите и едно сравнение в цените, като стоките са закупени от магазините на една и съща търговска верига в тези три европейски столици. Всъщност това потребителско проучване показва, че наистина има хранителни продукти, включително детски, при които предлагането им в София е с различно качество, с различни съставки и със значително по-висока цена.

Открихме няколко продукта. Първият, който представяме на вашето внимание е детско пюре, което в София се предлага с по-висок процент рапично олио – 1.3% срещу 0.9% в Берлин и с по-висока цена в рамките на 26%. Например детски шоколадово-млечен десерт, който при предлагането му на пазара в София съдържа по-малко шоколад с 1% и по-малко мляко с 3%, но пък цената му е с 93% по-висока от тази в Берлин и с 16% по-висока от тази във Виена. Установихме също така, че има продукти, които са с абсолютно еднакви съставки, концентрирали сме се основно върху детските храни, но със значително по-високи цени в България, като ето този детски сок, който е с еднакви съставки в сравнение със същия в Берлин, но със 147% по-висока цена. Установихме и продукти, които са по-евтини в България, но за сметка на различни съставки според нас с по-ниско качество. Като например този плодов сок, който в Берлин се предлага със 100% плод, докато в България включва концентрат и пулп. И разбира се, една газирана напитка, която в европейските страни се произвежда със захар, а в България с фруктозо-глюкозен сироп.

По втория въпрос, какво може да направи институцията на омбудсмана и какво сме направили до този момент, само ще маркирам, че още на 22 февруари, заедно с хранителния бранш организирахме един форум, посветен на измамите с храни, включително и на двойните стандарти в храните в Пловдив. По-късно, в началото на следващия месец, излезе едно голямо проучване на страни от Вишеградската четворка, които акцентираха върху този проблем. Последваха жалби от майки по отношение на различното качество на детските храни, на детските пюрета, предлагани на пазарите в България. След което, ние незабавно сигнализирахме европейския омбудсман и комисаря за защита на потребителите г-жа Йоурова, но тъй като отговорите от тях не бяха особено обнадеждаващи, поискахме лична среща с г-жа О'Райли – европейския омбудсман, която се проведе през м. юли. Междувременно проведохме много срещи с отговорните институции, с министъра на земеделието, който има активна позиция по тази тема, с Агенцията по безопасност на храните, с българския еврокомисар г-жа Мария Габриел, с множество неправителствени организации, а също така и с една голяма част от българските евродепутати. И така се стигна до днешния форум.

Всъщност целта на днешния форум е да покажем дали българските институции можем да се обединим около тази важна за българските граждани

тема – битката срещу двойните стандарти на храните в Европа. Избрали сме момента не случайно. В края на този месец – на 27-ми и 28-ми септември този месец, предстои изслушване в Европейския парламент по темата, като се надяваме с участието си днес в този форум българските евродепутати от всички партийно-парламентарни групи да се обединят около една обща позиция, която да бъде представена като позиция на България на предстоящото изслушване. Благодарим им специално, че отделиха от времето си и са тук и, че бяха активни и при подготовката на днешния форум. Затова предлагаме проект на декларация, която впрочем вече е подписана от някои евродепутати, които не успяха да участват в днешния форум. Декларацията е в папките, които се намират пред вас и всеки един от вас може подписвайки екземпляра, който е пред него, да се присъедини към тази декларация. Целта е да я представим в края на м. септември на вниманието на Европейския парламент и да бъде изпратена като обща позиция на българските институции на другите европейски органи.

Освен това, искам да ви информирам, че възнамерявам да подам петиция в ЕП в качеството си на гражданин, като в момента организирам и присъединяването на други граждани към тази петиция, с която да покажем, че българските граждани не приемат наличието на двойни стандарти при храните в Европа и ще настояваме за ускорено приемане на европейско законодателство, което да забранява тези двойни стандарти.

Като омбудсман и като юрист, аз съм категорична, че е необходима промяна в европейското законодателство, защото сега действащото европейско законодателство има изисквания към това продуктите да са безопасни, има изисквания към това на етикетите коректно да е отразено съдържанието на храните, има изисквания към рекламата, но няма забрана срещу предлагането на храни под една и съща марка с различно съдържание в различни точки на ЕС. Това е така, защото действащите директиви са за безопасността, за етикетирването и Директива за рекламирането на стоки, липсва такава за производството и за разпространението на хранителни продукти в рамките на ЕС. Затова категорично ще настоявам и се надявам да се обединим всички български институции, за промяна в законодателството, която да е насочена в три посоки. Първо, да забрани предлагането на стоки с една и съща марка, но с различно съдържание в различни точки на ЕС. Второ, да бъде създаден ясен механизъм за контрол, по възможност, чрез единен европейски орган или чрез мрежа от националните органи, които да контролират спазването на това изискване. И трето, предвиждане на сериозни санкции срещу нарушители на тези правила, а че това е възможно вече сме оптимисти, след изявлението на президента на ЕК г-н Юнкер в средата на миналата седмица.